

İŞÇİ DAYANIŞMASI

Uluslararası İşçi Dayanışması Derneği Bülteni • 15 Ağustos 2020 • No: 149

Yalanlara, Sahte Hayallere ve Oyalamalara Rağmen...

Emekçilerin Öfkesi Birikiyor!

Siyasi iktidarın temsilcileri halkın gözüne baka baka yalan söylüyor, bunu da politik uyanıklık ve iş bilme olarak pazarlıyorlar. Gülerek liranın dolar karşısında değer kaybetmesinin halkı ilgilendirmedigini söyleyen Bakan Albayrak, belli ki milyonları istediği gibi aldatabileceğini düşünüyor. Şüphe yok ki bu konuşmanın ardında kibir ve emekçileri aptal yerine koyma vardır. Enflasyon ve işsizlik verilerinin çarpıtılması da aynı bakış açısının ürünü değil mi?

Yalanın kelime karşılığı “doğru olmayan, gerçeğe uymayan, uydurma söz”dür. Yalan söylenirken gerçekler gizlenir, insanlarda yanılsama yaratmak için gerçekte olmayan şeyler uydurulur. Ancak tek tek insanların birbirine yalan söylemesi ile devleti yönetenlerin halka yalan söylemesi asla aynı değildir. Çünkü ülkeyi yönetenler devlet adına konuşur ve hareket ederler. Bu yüzden onların yalanları kişisel olmaktan çıkarak *örgütlü ve kurumsal* bir nitelik kazanır; milyonlara ulaşır, milyonları yanıltır ve yönlendirir. Kapitalist sömürü sistemi çürüdükçe, sömürücü egemenler yalan ve utanmazlıkta sınırları zorlamaya başlamışlardır. Mesela ABD Başkanı Trump’ın halkı yanıltmak için binlerce kez yalan söylediği tespit edilmiş-

tir. Fakat tek yalan söyleyen Trump değil. Sermaye düzeninin tüm temsilcileri ve sermaye medyası, gerçekleri emekçilerden gizlemek için sabah akşam yalan söylüyor.

Eğer bir toplumda yalan varsa; orada sömürü, yolsuzluk, yozlaşma ve çürüme de vardır. Yalanın kaynağı sömürü düzenidir. Yalan ve sömürü madalyonun iki yüzü gibidir, biri olmadan diğeri olamaz. Atalarımız ne güzel demiş; “Çok laf yalansız, çok para haramsız olmaz” diye. Sermaye birikmiş emek olduğuna göre, sömürsüz ve yalansız zenginlik yoktur. Geçmişten günümüze sömürücü egemen sınıf toplumda üretilen zenginliğe el koyarken, kurduğu düzeni sürdürmek için devleti kullanmış, yalan söylemiş ve gerçekleri çarpıtıp emekçilerin algısını yönlendirmiştir.

Bunu yaparken dini ve insanların saf inançlarını kullanmaktan geri durmamıştır. Yoksa emek hırsızlığını asla emekçilere kabul ettiremezlerdi.

Fakat yalanın tüm çağa, tüm günlük toplumsal yaşama damgasını basması için teknolojinin ve iletişim araçlarının gelişmesi gerekiyordu. Teknoloji ve iletişim araçlarıyla birlikte propaganda teknikleri de gelişip çeşitlenmiştir. Günümüzde egemenlerin yalanları fiziksel engelleri aşip milyonlara ve hatta milyarlarca ulaşabiliyor. Egemenler, insanlarda algı oluşturmak, toplumu belirli doğrultuda yönlendirip yönetmek için kimi bilgi ve olayları alabildiğine sansasyonel tarzda sunuyorlar. İletişim araçlarını ve medyayı kullanarak toplumdaki korkuları körüklüyor, sahte düşmanlar yaratıp halkın dikkatini başka yöne çekiyorlar. Mesela şu anda kapitalizm denen sömürü düzeni, tarihinde olmadık bir kriz yaşıyor. Dünya ekonomisi çökerken, ABD'den Türkiye'ye tüm ülkelerde on milyonlarca işçi işten atıldı, aç ve yoksulların sayısı arttı. Kriz öylesine büyük ve öylesine sarsıcı ki, egemenler emekçilerin tepkisini yatıştırmak için derhal koronavirüs salgınına sarıldılar. Egemenler, salgını kullanarak krize dair toplumda bir algı oluşturmakta ve insanları yönlendirmektedirler. Salgın, sömürü düzeninin pisliklerini örten bir şala dönüştürülmek isteniyor. Egemenlik savaşına tutuşan, ticaret savaşıyla birbirlerini sıkıştıran emperyalist güçler, salgını da emperyalist savaşın bir aracı haline getirmişlerdir. Sadece aşı savaşlarına bakarak bile bunu anlayabiliriz.

Egemenlerin derdi salgına karşı mücadele etmek değil, toplumda bir algı oluşturmak ve kapitalizmin tüm günahlarını salgınla örtmektir. İnsanlar ulaşım araçlarında maske takmayanların gözünü oymaya teşvik edilirken; kapitalizmin yarattığı devasa sorunlar, sağlığın paralı ve hastanelerin yetersiz olması, milyonların işsiz ve yoksul olması unutturuluyor. Bir taraftan küresel bir felakete karşı karşıya olduğumuzu ama öte taraftan sadece maske takarak korunacağımızı söylüyorlar. Böylece sorunu bireyselleştirip sorumluluğu bizim sırtımıza yıkıyorlar. Oysa nasıl ki işyerlerinde yalnızca baret takarak iş kazaları önlenemezse, yalnızca maske takarak da salgın önlenemez.

Sömürücü efendiler emekçilerin gerçekleri görmesini asla istemez ve gerçekleri baş aşağı çevirerek emekçilerin algısını belirlemeye çalışırlar. Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın 7 Ağustos tarihli konuşması buna örnektir. Ekonomide her şeyin yolunda olduğunu söyleyen Erdoğan'a göre, "Türkiye adeta bir uçuşun içerisinde" bulunuyor. Peki, 2018'de ağır bir krize giren ve üstelik bu krizden çıkmamışken dünya ekonomisindeki fırtınaya tutulan Türkiye ekonomisi nasıl uçabiliyor? Elbette uçurumdan aşağı düşerken de uçma hissiyatı oluşabilir ve aslında durum tastamam budur. Ama Erdoğan gökyüzünde yükseklerde doğru süzülüğümüzü, Türkiye'nin küresel güç haline geldiğini düşünmemizi istiyor!

Siyasi iktidarın temsilcileri halkın gözüne baka baka yalan söylüyor, bunu da politik uyanıklık ve iş bilme olarak pazarlıyorlar. Gülerek liranın dolar karşısında değer kaybetmesinin halkı ilgilendirmediğini söyleyen Bakan Albayrak, belli ki milyonları istediği gibi aldatabileceğini düşünüyor. Şüphe yok ki bu konuşmanın ardında kibir ve emekçileri aptal yerine koyma vardır. Enflasyon ve işsizlik verilerinin çarpıtılması da aynı bakış açısının ürünü değil mi? TÜİK'in Mayıs ayı işsizlik verilerine göre, son bir yılda işgücüne katılanların sayısında 2 milyon 742 bin kişilik azalma olmuş. Yine son bir yılda istihdamda 2 milyon 411 bin kişilik bir azalma yaşanmış. Yani bu kadar insan işten atılmış. Lakin hikmete bakın ki işsizlik ağır ekonomik kriz koşullarına rağmen düşüyor! Bu "mucizeyi" TÜİK'in işsizlik rakamlarını gizleyerek yarattığını cümle âlem biliyor. TÜİK, keyfi bir şekilde dört hafta içinde iş arama kapılarını kullanmayanları işsiz saymıyor. Bunları "iş aramayıp, çalışmaya hazır olanlar" ve "iş bulma ümidi olmayanlar" kategorisine atıyor. Bu iki kategoride olanların sayısı 6 milyondan fazladır. Ne var ki bu çarpıtmaya rağmen resmi işsiz sayısı 3 milyon 826 bindir. Oysa yukarıdaki üç rakamı topladığımızda, işsizliğin 10 milyona tırandığını görürüz.

Sendikalara göre gerçek işsiz sayısı 17 milyondur. Kısa çalışma ödeneği alan ve ücretsiz izine gönderilen milyonlarca işçi var. İktidarın yalana dayalı algı oluşturma siyasetini burada da görebiliriz. Güya işten atma yasaklanmış ama ücretsiz izinlerin önü açılmıştır. Bunun adı fiilen işten çıkarmadır ama işsizlik

rakamları şişmesin diye iktidar bu oyunu oynamakta ve algıları yönetmek istemektedir. Üstelik ücretsiz izne çıkarılan milyonlarca işçi günlük 39 liraya mahkûm edilmektedir. Bunu kabul etmeyip kendi rızasıyla işten ayrılanlar ise, kıdem ve ihbar tazminatını patrona bırakmak zorundadır. Her nereden bakarsak bakalım, işçi sınıfı son iki yılda daha fazla yoksullaşmıştır. Buna karşılık AKP iktidarı devlet kaynaklarını ve işsizlik fonunu patronların kasasına aktarmaya, onları zengin etmeye devam etmektedir.

İktidar, ekonomik yıkımın boyutları anlaşılmasın, işsizlik ve yoksulluk ülke gündemine oturmasın diye, sansasyon yaratarak toplumun dikkatini dağıtmaya ve yönlendirmeye çalışıyor. Bu doğrultuda dış siyasal gerilimleri körüklemekten geri durmuyor. Keza Karadeniz'de büyük doğalgaz yatakları bulunduğu söylenerek kopartılan fırtınanın amacı da aynıdır: Toplumun dikkatini dağıt, umut ver, oyala! Tüm medya gücü harekete geçirilerek Türkiye için yeni bir dönem açılacağı ilan edilmiş, toplumun ilgisi bu tarafa çekilerek umut yaratılmıştır. Ancak daha sonra ortada büyük doğalgaz yatakları olmadığı anlaşılmıştır. Şurası çok açık ki, iktidar sonsuza dek gerçekleri çarpıtıp emekçilerin dikkatini dağıtamayacak. Ağır ekonomik krizin altında ezilen işçi sınıfının bağrında derinden derine biriken öfke bir gün mutlaka açığa çıkacak! ■

İktidar, ekonomik yıkımın boyutları anlaşılmasın, işsizlik ve yoksulluk ülke gündemine oturmasın diye, sansasyon yaratarak toplumun dikkatini dağıtmaya ve yönlendirmeye çalışıyor. Bu doğrultuda dış siyasal gerilimleri körüklemekten geri durmuyor.

Dolarla mı Maaş alıyorsun?

Asap Bozukluğu Psikolojik Bir Problem Değildir!

■ Mersin'den bir işçi

Uzun zamandır birçok işçi arkadaşım gibi ben de iktidarın yalanlarına tahammül edemediğim için ne televizyon yoluyla gündemi takip ediyorum ne de herhangi bir tartışma programı izliyorum. Akıl sağlığımı korumam gerekiyor. Ancak kafamızı ne kadar çevirirsek çevirelim gözümüzün içine baka baka konuşmaya devam ediyorlar. Sabrın da bir sınırı var, insan sinirlenmeden edemiyor.

Tek yumrukla iktidarın şemsiyesinin altına sığan yandaş gazetecinin programında, mahalledeki tefeci hacının oğlu kılıklı damat, dolardaki yükselişin tedirgin etmemesi gerektiğini vurgulamak için soruyor: “Dolarla mı maaş alıyorsunuz? Dolar borcunuz mu var?” Bu soruları duyduktan sonra kan basıncının yükselmesi, nefes alıp vermede zorluklar, vücut ısısının yükselmesi falan ne fizyolojik ne de psikolojik rahatsızlık göstergesi. Böylesi durumlarda asap bozukluğu bir psikolojik problem değil, hâlâ hayatta olduğumuza delalettir.

Öncelikle damat bey kardeşim; maalesef maaşımızı dolarla almıyoruz. Zira dolarla maaş almış olsaydık bu yıl içerisinde maaşımıza ortalama %25 civarı zam yapılmış olacaktı. Cebimize giren böyle bir para olmadığına göre korkulacak bir durum yok; “MAAŞIMIZI DOLARLA ALMIYORUZ!”

Peki, dolar borcumuz mu var? Uyanık damat tek kapılı arabasının camını yarıya kadar indirip afili güneş gözlüğünün üstünden bakarak soruyor bu soruyu. Kendilerinden önce insanlar birbirlerine dolar ve mark üzerinden borç verirlerdi. Oraya bir gönderme yapıyor. Ancak 431 milyar olan dış borç dolarla! Damadın kayınbabası ödemeyeceğine göre bu borç bizim sırtımıza yüklenmiş durumda. Ayrıca günlük yaşamımıza doğrudan etkisi olan pek çok kalemin ücreti de dolarla ödeniyor. Elektrik, doğalgaz, otoyollar, ilaçlar, sağlık ekipmanları, tohum, teknoloji ürünleri, krediler, kâğıt, sanayi ekipmanları... Bunların hepsi dolarla alınıyor. Yapılan zamlar doların yükselişinin hayatımıza olan doğrudan etkilerinden başka bir şey değildir.

Damat bey dâhil bütün iktidar sahipleri aynı yalanları tekrar tekrar gözümüzden, kulağımızdan içeri boca etmektedirler. Desteksiz yalanlarını böyle savurabilmelerinin nedeni ise karşılarında örgütlü, hakkını arayan ve hesap soran bir işçi sınıfının olmamasıdır. Ancak bu yalanlar işçi sınıfı içerisinde öfke birikimine yol açmaktadır. Henüz nasıl hesap soracağını bilmeyen ve birlikte hareket edemeyen işçi sınıfı, bu yalanlar ve acı gerçekler sayesinde mücadele etmeyi öğrenmektedir. ■

Uçuruyorlar Bizi!

■ İstanbul'dan bir işçi

“Ne olacak halimiz?” sorusu her işçi evinde yankılanıyor. İktidar temsilcileri meydanlarda konuşup duruyorlar. Büyümeden, ekonominin hızlanarak, hopyaya hopyaya koşarak, zıplayarak ve sonuçta uçarak ilerlediğini söylüyorlar. İçimizin yağını eritmeye, gerçekleri gözlerden gizlemeye çalışıyorlar. Ne kadar çok buzdolabı üretilip satıldığından bahsediyorlar. Doğru, buzdolapları çok satılıyor ama bunun nedeni çok zenginleşmiş olmamız değil. Eskiden bir buzdolabını 20-30 sene yani neredeyse bir ömür kullanırdık. Şimdi 2-3 yılda bir yok motor arıza yapar, yok beyni gider, yok modeli eskir, anlayacağınız 5 yılda hurdaya çıkıyor buzdolapları.

“Zenginliğimizin belirtisi olan” buzdolabına ne var ne yok diye bakasım geldi. Salça, acı biber, turşu biber, yumurta, zeytin ve soda. Yumurta hariç hepsi cam kavanozlarda. Şimdi siz söyleyin, siz karar verin, bu dolaba fare girse açlıktan ölür mü? Ölür! Demek ki uçan ekonomi değil dolar'mış. Ağalarımız gerçekten “bizimle eğleniyorlar.” O halde ne yapalım? Eğlenmeye devam mı edelim? Yakın bir zamanda “bir Alman, bir Rus, bir İngiliz Las Vegas'a gitmişler. Şimdi diyeceksiniz ki “ha uşağumm bizum Temel nirede?” Temel mi? Dolar olmuş 7,40. Bizum uşak o yüzden gidememiş... Hayır, bu işin hiçbir eğlencesi yok!

Birileri kalkıp “ekonomimiz çok iyi” diye gerçekliğin üzerini örtmeye, akıllarınca “lafla peynir gemilerini yürütmeye” çalışıyorlar. Dolar ve altın gittikçe artıyor, Türk lirası ise aynı oranda düşüyor. Dolarla maaşımızı alıp, kiramızı ödemesek de, alışveriş yapmasak da veya “zaten bizim yok ki” desek de, enflasyon canavarı daha fazla

büyüyerek ayağımızı yerden kesiyor, havalandırıp uçuruyor bizleri. Geçim derdi de, yoksulluk da, açlık da giderek artıyor. Beylerimiz böyle “uçuruyorlar” bizi!

İşsizlik artmaya devam ediyor. Belirsizlik ve korku her yeri kaplamış durumda. İşçinin, emekçinin sesini ve nefesini kesip iyice cılız kalmış “sinekten” halen yağ çıkartmaya çalışıyorlar. Fonlarımızı talan ediyor, emeklilik hayallerimizi yok ediyor ve kıdem tazminatımızı iç etmek istiyorlar. Ekonomimiz “uçuşa geçmişken” beylerimiz, bizim alın terimizi, emeğimizi ve geleceğimizi hoyratça gasp etmeye çalışıyorlar. Biz işçiler geçim derdine düşmüşken, beylerimizin her göz kırışığında dolar yükseliyor ve onlar sırtarak gülümserken, “çok önemli” deyip haylazca “devrim” nidaları savuruyorlar boşluğa. İşte düzey bu!

Gerçeklik öyle denildiği gibi değil! Ekonomik kriz o kadar derin ve büyük ki dünyanın her yerinde işsizlik artıyor, gençler umutsuzluğa terk ediliyor. Evsizlerin sayısı giderek artıyor. Kapitalist sistemin kalelerinde, yol kenarlarında çadırlar boy vermeye başladı bile. ABD ve Latin Amerika ülkelerinde sokakta kalanların sayısı hızla artıyor. Milyonlarca işçi, emekçi ne yaşayacak bir konuta, ne karınlarını doyuracak gıdaya, ne de sağlık hizmetine erişebiliyor. Başımızda dönen tüm kötülüklerin anası olan kapitalist sistem, insana da doğaya da düşmanlıkta sınır tanımıyor. Kapitalist sistem işçi sınıfımızı ve gençliğimizi umutsuzluğa ve çaresizliğe sürükleyerek onun gücünü yok etmeye çalışıyor, zihnini felç etmek istiyor. Asla bizim mahallemize, sokağımıza, penceremize ve kapımıza umutsuzluk belası girmesin. Umutsuzluk gibi tüm kötülüklerin kaynağı olan kapitalizmi yeryüzünden süpürelim. Doğa da insan da rahat bir nefes alabilsin diye sınıfımızı, safımızı bilelim. ■

Maaşımızı Dolar Karşısında Eriyen Lirayla Alıyoruz!

■ Ankara'dan işsiz bir işçi

Ben, uzun zamandır iş arayıp da bulamayan işsiz bir işçiyim. Dolayısıyla evimizi tek maaşla geçindirmeye çalışıyoruz. Asgari ücretin biraz üzerinde bir maaş alan eşim gecesini gündüzüne katarak çalışıyor. Uzun saatler mesaiye kalarak çalışmak zorunda kalıyor maalesef. Geçim derdi yaşamlarımızı türlü şekillerde zorlaştırıyor.

Geçenlerde bir televizyon programında konuşan Hazi-

ne ve Maliye Bakanı Albayrak, “dolar yükseliyor, endişelenmeli miyiz?” sorusuna “dolarla mı maaş alıyorsunuz? Dolar borcunuz mu var? Dolarla işiniz var mı?” diyerek pişkin pişkin yanıt verdi. Resmen insanların yaşamlarıyla, akıllarıyla dalga geçercesine. Ben doları moları bilmem. Dolarla işimiz yok. Ne maaşımızı dolarla alıyoruz ne de dolarla paramız var. Yakinen tanımıyoruz kendisini. İşçi ailesiyiz çünkü. Geçim derdi olmuş yaşamlarımız. Evet, geçim

Kursakta Kalan Züğürt Tesellisi

■ İstanbul/Sancaktepe'den bir metal işçisi

Döviz kurundaki artışla birlikte her şeye zam gelmeye devam ediyor. Markete ve mağazalara gittiğimizde, artan fiyatlardan bu sonucu görmemiz mümkün. Ne zaman bir malzemenin, sebzenin ya da almam gereken bir şeyin fiyatına itiraz etsem, aldığım cevap hep aynı: “Abla senin dolardaki artıştan haberin yok sanırım, artış oldukça fiyatlar da değişiyor, biz de malzemeleri dolar üzerinden alıyoruz.” Bu yanıtı almayan, duymayan sanırım yoktur. Evime sürekli aldığım peynir, 19 liradan 25 liraya, her gün kullandığım tiroid ilacım 4,5 liradan 7,5 liraya, kullandığım şampuan 14 liradan 19,5 liraya yükseldi. Liste saymakla bitmez...

Hal böyle iken işyerinde, çay saatinde bir işçi arkadaşımız telefonundan sürekli doların ne kadar olduğuna bakıyordu. Biz de sorduk tabii. “Hayırdır, doların var galiba sürekli takip ediyorsun” dedik. Arkadaşımız artıştan memnun bir şekilde gülümseyerek bize baktı. “Evet, 1000 dolarım var, bugün de 300 lira kazandım” dedi. Biz de arkadaşımızla şaşkın bir şekilde birbirimize baktık. Derin bir iç çekerek nereden başlayacağımızı düşündüm, kazandım dediği şeyin nasıl bir kayıp olduğunu anlatmak gerekiyordu. Aslında çok da zorlanmadım. Yukarıda yaptığım hesabın aynısını birlikte yaptık. Son zamanlarda marketten aldığı ürünlerin, çok değil birkaç ay içindeki fiyat

derdi. Bunun ne demek olduğunu bilmeyen tuzu kurular ay sonunu nasıl getireceklerini de düşünmezler. Çünkü onların dolar karşısında eriyen asgari ücretleri yoktur.

Tek maaşla ayın sonunu getirebilmek için birçok şeyden kısmak zorunda kalıyoruz. Çarşıya pazara gittiğimizde her şeyden az miktarda alıyoruz. Taneyle, gramla, yarım kilo ya da bir kilo. Eskiden üç tane kabak istediğimde suratıma ters bir şekilde bakan pazarcı artık bakmıyor bile. O kadar alışmış tane ile satmaya. Hal böyleyken bile her geçen gün alışveriş poşetim biraz daha hafifliyor. Bir zamanlar aynı paraya birkaç poşet doldururken şim-

artışlarını hatırlamasını ve aklında kalanları sıralamasını istedim. Deterjandan, tuvalet kâğıdına, süttten bebek bezine, ayakkabıdan makarnaya, sebzelere derken sanırım sıralamadığımız bir şey kalmadı. “Şimdi düşün bakalım, 300 lira kazandın mı, yoksa daha fazlasını kaybettin mi?” dedim. Çünkü aldığımız maaşlarda bir değişiklik yoktu. Arkadaşımız “evet bu şekilde bakınca aslında çok daha fazlasını kaybetmişiz ve kaybetmeye de devam ediyoruz” dedi. Diğer arkadaşım ise “ben de kura bakıyorum arada bir ama dolarım olduğu için değil, alım gücüm daha ne kadar düşecek endişesi taşıyorum” dedi.

Evet dostlar, maaşımızı dolarla almıyoruz. Ama dolar yükseldikçe, alım gücümüz düşüyor, aldığımız maaşlarımız pula dönüyor. Oysaki çalıştığımız fabrikada, ürettiğimiz ürünler yurtdışına dolar üzerinden satılıyor ve patronumuz daha fazla kâr ediyor. Maaşlar ise olduğu yerde sayıyor. Pandemi gerekçesiyle kısa çalışma ödeneğine başvuran patronumuz, maaşlarımızı 3 ay boyunca eksik ödemiş oldu. Bizi “zararına” ortak etti. Şu anda kur artışından dolayı kâr eden patronumuz maalesef ki o tatlı kârlarına bizi ortak etmiyor. Bir de bu açıdan bakmak gerektiğini konuştuk arkadaşlarımızla. Gülümseyerek “ya bir züğürt tesellisi idi benim sevincim, kursağımda bıraktınız. Şaka bir yana bu şekilde düşünmemiştim, artık dolar arttığında sevinmeyeceğim” dedi ve gülerken işimize geri döndük. ■

dilerde bir poşet dahi dolduramaz olduk. Artan faturalar karşısında ne yapacağımızı şaşırdık. Aman lambalar açık kalmasın, aman suyu boşa akıtmayalım, makineleri gece çalıştıralım ki elektrik daha az gitsin gibi kendimizce türlü tasarruf yolları aramaktayız.

Hal böyleyken soruyorum. Bu hayat pahalılığının dolar karşısında değeri düşen Türk lirası ile aldığımız maaşlarla alakası yok mudur? Elbette var ve biz bunu öylesine biliyor ve yaşıyoruz ki bunun tersine bir düşüncüyü akıllara zarar olarak görüyoruz. İşçi sınıfı gerçeği görecektir ve muktedirler bu aymazlıklarının hesabını bir gün mutlaka verecektir. ■

Şaha Kalktım Geliyorum!

■ İstanbul/Tuzla'dan işsiz bir işçi

Tüm dünya ekonomik krizle sarsılırken Türkiye olarak biz “muhteşem günlerden” geçiyoruz. Ülkemiz “şahlanıyor.” Kemerleriniz sıkı olsun, çünkü şaha kalktık uçuyoruz. Nereden mi biliyorum? Çünkü öyle diyorlar. İnanmazsanız rakamlara bakalım.

2020 Mayıs ayı rakamlarına göre Türkiye ekonomisi %4,5 büyümüş. İşsizlik oranı, Nisan ayında geçen yılın aynı ayına göre 0,2 puan azalarak yüzde 12,8'e gerilemiş. Yılın ilk yarısında sanayi siciline 6 bin 967 yeni işletme kaydolmuş. Sadece Haziranda 1421 yeni sanayi işletmesi kurulmuş ve bu sayı, geçen senenin aynı dönemine göre %91 daha fazlamış. Haziran ayındaki 13,5 milyar dolarlık ihracat, geçen seneye göre yaklaşık %16 yükselmiş. Daha yazılacak çok şey var ama buraya sığmaz. Zaten ekonomimiz dünyaları aşmış buraya nasıl sığsın!

Şimdi bir de şöyle bakalım. Türk Lirası her geçen gün değer kaybediyorken, dolar 7,4 TL'ye dayanmışken, dış ticaret açığı ikiye katlanmışken ekonomi %4,5 büyümüş.

Zaten milyonlarca işsiz varken bir de pandemi sürecin-

de bu orduya yeni milyonlar eklendi (işten atmalar yasak ama) ve birçok işyeri kapandı, ama işsizlik düşmüş! TÜİK'e göre istihdam edilmeyen, iş aramak için son dört hafta içinde iş arama kanallarından en az birini kullanmış ve iki hafta içinde işbaşı yapabilecek durumda olan kişiler işsiz olarak kabul ediliyor. 1 aydan fazla iş aramamışsanız işsiz değilsiniz. Pandemi sürecinde ücretsiz izne çıkarılanların sayısı 2 milyona yaklaştı. Ama onlar da işsiz sayılmıyor.

Devlet tarafından milyarlarca lira teşvik verilip yüzlerce yeni işletme kurulmuş ve işsizlik düşecekti... Peki ya ben? 8 aydır işsizim. 800'den fazla yere iş başvurusu yaptım. Şimdiye kadar 5 işyeri görüşmeye çağırdı. Başvurduğum tüm yerler diplomama ve iş tecrübeme son derece uygun yerler ama arayan yok. Ne kadar maaş istiyorsunuz diye soran bile yok. İlan var ama alım yok. Ekonomi uçuyor ama ben ekmek alamıyorum. Borçlar aldı başımı gidiyor. Patronların ekonomisi, fakirin borcu uçuşa geçti. Bankalar sürekli arıyor. “Ne zaman ödeme yapabilirsiniz?” diye soruyorlar. Ben de diyorum ki, “biraz sabredin, yakında. Ekonomi şaha kalktı çünkü. Benim de şahlanmama az kaldı.” ■

Her İşyerine Her Mahalleye Kreş

■ Ankara'dan bir sağlık işçisi

11 Ağustosta Çorum'da, hemşire Fatma İğuz, çocuklarını komşuya bırakarak nöbete gitti. Fatma hemşirenin çocuklarını bıraktığı evde yangın çıktı. Fatma hemşire çıkan yangında iki çocuğunu da kaybetti. Bu acı olay emekçi kadınların “her işyerine kreş” talebinin ne kadar önemli ve acil olduğunu bir kere daha hatırlatıyor.

İş Kanununa göre 150'den fazla kadın işçinin çalıştığı işyerlerinin kreşi olmak zorunda. Ancak bu yalnızca kâğıt üzerinde kalıyor. Kreşi olan işyerlerinin sayısı oldukça az. Sağlık işçisi kadınların da en büyük sorunlarından biri, uzun çalışma saatlerinde çocuklarına kimin bakacağı. Özel kreşler çok pahalı. Geçtiğimiz aylarda koronavirüs dolayısıyla okullar, kreşler kapatıldığında nöbete gelirken küçük yaştaki çocuklarını evde yalnız bırakmak zorunda kalan arkadaşlarımız oldu. Evde yalnız kalan çocuklar pek çok tehlikeyle karşı karşıya kaldılar. Bazı aileler ise iş durumlarını ayarlama imkânları varsa dönüşümlü olarak bakmaya çalışıyorlar çocuklara. Eşlerden biri eve geldiğinde, diğeri nöbete gidiyor. Bunun da iktidardakilerin dilinden düşürmediği “aile hayatının bütünlüğü” için hiç de sağlıklı olduğu söylenemez.

Sağlık Bakanı yaşanan olaydan sonra Fatma hemşirenin acısını paylaştığına dair açıklama yaptı. Ancak söyle-

nen güzel sözlerin ardına baktığımızda böyle acı olayların yaşanmaması için gereken hiçbir şeyin yapılmadığını, önlem alınmadığını, çalışanların haklarının yok sayıldığını hayatlarımızda tecrübe ediyoruz. Sağlık emekçileri hastanelerde gece gündüz, bazen 36 saate varan nöbetler tutarak çalışırken çocuk bakımının bütün sorumluluğu emekçi ailenin ve daha çok da emekçi kadının üstüne yıkılıyor. Gerçek sorumlular, işçiler çalışırken çocuklara nasıl bakılacağı ile ilgili olarak bir çalışma yapmıyor. Sağlık Bakanlığı geçtiğimiz yıllarda çalışanların 50'den fazla çocuğunun bulunduğu işyerlerine kreş açılması için genelge yayınladı, ancak gerçekte yapılan hiçbir şey olmadı. Hatta bu süreçte bazı hastanelerde var olan kreşler de çeşitli bahanelerle kapatıldı.

Fatma hemşirenin yangında 2 çocuğunun can vermesinden de, işçi çocuklarının sağlıksız, güvenliksiz ortamlarda yetişmesinden de, emekçi ailelerin, emekçi kadınların çocuk bakımında yalnız bırakılıp çökkünlüğe düşmesinden de sermaye sınıfı ve bu sorunlara çözüm üretmeyen sermaye iktidarı sorumludur.

Çocuklarımız için güvenli, sağlıklı, nitelikli kreşler kurulması en temel haklarımızdan biri. Ancak işçi sınıfı sorunlarını ancak mücadele ederek çözebilir. Kreş sorununu çözenin, her işyerine ve her mahalleye ücretsiz kreşler kurulmasını sağlamanın yolu örgütlü mücadeleden geçiyor. ■

Şiddet, Merhamet ve Tarihin Tekerleği

Kadına yönelik şiddet, kadın cinayetleri durmaksızın Kartarken emekçi kadınlar aynı sorulara cevap arıyor: Kadına yönelik şiddetin önüne neden geçilemiyor? Şiddet neden artıyor? Siyasi iktidarın temsilcileri şiddetin nedeninin eğitimsiz, cahil, vicdansız, merhametsiz, öfkesini kontrol edemeyen, ailevi ve ahlâki değerlere sahip çıkamayan kişiler olduğunu söylüyor. Erkekleri vicdanlı ve merhametli olmaya çağırıyorlar. Söylenen sözler ilk anda kulağa hoş gelebilir ama kadına yönelik şiddetin ve kadın cinayetlerinin artmasının sebebi tam da siyasi iktidarın aileyi korumak adına kadınların haklarına saldırması ve erkek egemen zihniyeti körüklemesidir.

Bugün kadına yönelik şiddetin önüne geçilemiyorsa, bunun başlıca nedeni eşitsizlik ve adaletsizlik üzerine kurulu kapitalist sömürü düzeni altında yaşıyor olmamızdır. Kapitalizm her alanda şiddet üreten mekanizmanın ta kendisidir. Sömürü düzenlerini korumak, iktidarlarını baki kılmak için erkek egemen anlayışı körükleyenler, eşitsizliği derinleştiren politikalar üretenler, toplumu zehirleyenler, kadınları şiddetten korumak için gerekli mekanizmaları oluşturmayanlar, şiddet mağduru kadınları karakollardan geri çevirenler, failleri cezalandırmak yerine koruyanlar, iyi hal indirimleri uygulayanlar artan şiddetin ve kadın cinayetlerinin doğrudan sorumlusudur. Asıl sorumluların şiddeti ve kadın cinayetlerini münferit vakalar olarak göstermeye çalışması hedef şaşırtmaktır, merhamet ve vicdandan bahsetmesi ikiyüzlülüktür!

İktidar sahipleri, kadınlar vahşice öldürüldüğünde en ufak bir sorumluluk hissetmiyorlar, şiddeti engellemek için kollarını bile kımıldatmıyorlar. Fakat kadın erkek eşitliğinden, kadınların haklarından bahsedildiğinde tüyleri diken diken oluyor. “Ne eşitliği, bu mümkün değil” diye bas bas bağırmağa başlıyorlar. Topluma kadınların güçsüz, erkek tarafından korunmaya, merhamete muhtaç olduğu fikrini yayıyor, kadının pasif olmasını istiyorlar. Hakları için mücadele eden kadınları aşağılıyor, cezalandırıyorlar. Kadınların güçlenmesini sağlayacak her türlü talebin önüne geçiyorlar. İstanbul Sözleşmesi örneğinde olduğu gibi kısmi hakları bile yok etmeye çalışıyorlar. Kadının güçlü olmasına, kendi kararlarını almasına, erkekle eşit olmayı istemesine tahammül edemiyorlar. Kadınları

eskimiş, aşınmış geleneksel kalıplara hapsedmeye, dönüşümün önüne geçmeye çalışıyorlar. Çünkü bu dönüşümü iktidarları için bir tehdit olarak görüyorlar.

Siyasi iktidarın bu çabası tarihin tekerleğini geri döndürmeye çalışmaktan başka bir şey değildir. Bir zamanlar köle sahibi soylular, firavunlar, krallar, sultanlar vardı. Ama insanlar yaşamları üzerinde söz hakları olsun, iktidar tek elde toplanmasın, daha demokratik düzenler kurulsun diye mücadele ettiler ve çok yol aldılar. İnsanlık nasıl ki artık mağaralarda, penceresiz toprak evlerde yaşadığı, denizleri ilkel sallarla aştığı, at sırtında seyahat ettiği eski çağlara dönemezse kölelik, krallık, padişahlık günlerine de geri dönmez. Tam tersine, ezilen sınıfların insanları, daha iyi bir yaşam için, sonuç olarak insanlığı bugün içinde bulunduğu noktadan daha ileriye taşımak için mücadele eder. Zulüm düzenini devam ettirmek isteyenlere haddini bildirerek yoluna devam eder.

İşçi sınıfının kadınları için de durum tastamam böyledir. Bir zamanlar kadınların oy hakkı yoktu. Kocaları, ağabeyleri, babaları yanlarında olmadan seyahat etmeleri, çalışmaları, avukatlık, doktorluk gibi meslekleri yapmaları, çocuklarının vesayetini almaları mümkün değildi. Ama tarih ilerledi, kadınlar mücadele etti, geleneksel-kültürel kalıpları kırıp geçti. “Biz de varız” diyerek toplumsal yaşamın her alanında yer almaya başladı. “Eşitlik istiyoruz” diyerek haklarını ve özgürlük alanlarını genişletti. Yasaların değişmesini, genel olarak demokratik hakların ilerlemesini, varlıklarıyla toplumsal yaşamın her alanında tablonun farklılaşmasını sağladı. Bu nedenle bugün kadının erkeğin egemenliğini kabul etmesini, geride kalmasını, erkek karşısında, toplum ve aile içinde geleneksel rolünü oynamakla yetinmesini, haktan hukuktan söz etmemesini, pasif kalmasını istemek, onu eşitlik ve yasalarla değil erkeğin insafı ve merhametiyle korumaktan söz etmek gericiliktir. Emekçi kadınları karanlığa hapsedmeye çalışmaktır.

Emekçi kadınlar nice bedeller ödeyerek elde ettikleri haklarını, kazanımlarını bu karanlığa teslim etmeyecekler. “Merhamet” değil hak, eşitlik ve saygı istemeye devam edecekler. Yol almaya, daha büyük değişimlerin önünü açmaya, mücadeleleriyle sömürünün ortadan kalktığı geleceği mayalamaya devam edecekler. ■

İnsanlık Tarihinin Görünmeyen Mimarı: EMEK!

Binlerce yıl öteleden günümüze uzanan yapılar, aslında bizlere emeğin serüvenini anlatır. Tüm zenginlik doğanın emeğin ürünüdür. Emektir doğadaki zenginliği işleyip dönüştüren. Ta Firavunların Mısır'ından Roma'ya, Hindistan'dan Korkunç İvan'ın Moskova'sına kadar... Dillere destan olmuş şehirleri kuran emektir. Piramitler, saraylar, kanallar, katedraller, sarnıçlar, kemerler, tapınaklar... Emektir bugünün insanını dahi hayrete düşüren tüm bu yapıları yaratan yegâne güç!

İspanya, La Sagrada Familia Kilisesi

Tarihin gördüğü en usta mimardır emek, büyüdür. Ama en az bunun kadar gerçek olan da şudur ki en yok sayılan da adı en anılmayan da odur. Hani diyor ya şair; “her adımda fırt demiş fırlamış bir büyük adam” diye... Tarih boyunca egemenler her seferinde onu bir esrar perdesinin ardına gizlemeye çalışmış ve tüm imkânlarıyla onun yarattığının üzerine konuvermiştir. Bundandır ki tüm bu yapılar gerçek mimarları olan emekle değil de firavunların, kralların, çarların, şahların adlarıyla, onların hikâyeleriyle birlikte anılır olmuştur.

Tüm ihtişamıyla Tac Mahal duruyor gözlerimizin önünde... Yılda 3,5 milyon kişi tarafından ziyaret edilen ve sadece Hindistan'ın değil, dünyanın da en görkemli yapılarından biri... Güç ve kudret kadar şükran ve sevginin de sembolü olarak kabul görür. Bundan beş asır önce, o zamanki adıyla Babür İmparatorluğu'nun bir hükümdarı olan Şah Cihan'ın, on dördüncü çocuğunu doğururken hayatını kaybeden eşi için yaptırdığı bir anıttır Tac Mahal. 20 yılda, 20 bin işçinin ölesiye emek harcayıp ter dökmesiyle inşa edilmiştir ama bu ancak bir ayrıntıdır tarih kitaplarında! 20 yılda, 20 bin işçi... Bir cümleye sığdırılan bu küçük ayrıntıya kim bilir nice acılar sığmıştır? Hükümdarın şükran ve sevgi gösterisi; kaç ailenin ocağını söndürmüştür kim bilir? Şimdi soralım: Tac Mahal aslında bu 20 bin işçiyi temsil eden bir anıt değil mi? Bizim için öyledir!

Hindistan, Tac Mahal

Roma, Kolezyum

Mekânlar insanı düşsel bir yolculuğa çıkarmanın en etkili araçlarından biridir. İki bin yaşındaki bu yapıya, Roma İmparatorluğu'nun ölüm arenasını olan Kolezyum'a bakarak tarihe bir yolculuk yaptığımızı hayal edelim. Zevkten kudurarak çılgık çılgıca bağırınlar, “öldür öldür” sesleri, arenadan yükselen kan kokusu... Zincire vurulmuş köleler sadece Kolezyum gibi devasa yapıları inşa etmekle kalmadı Roma'da! Efendileri eğlendirmek için, sırf zevk olsun diye yani, birbirleriyle ve vahşi hayvanlarla ölesiye dövüşmeye de zorlandı. Bu nedendir ki Kolezyum'un taştan duvarları ve sıraları kölelerin alın teriyle ıslandı, toprak sahası ise kanlarıyla sulandı.

Rengârenk desenler ve soğan biçimindeki kubbeli çatıları bizi yanıltmasın, bir resim tablosuna bakmıyoruz. Masalsi görünümüyle bu yapı Moskova'daki Aziz Vasil Katedralidir. 1555 yılında Korkunç İvan'ın zafer anıtı olarak yapılmıştır. Peki, neydi Korkunç İvan'ı korkunç yapan? Rus İmparatorluğunun ilk çarı olan İvan gaddarlığı ve gözü dönmüşlüğü ile nam salmıştır halklar hapisanesi Rusya'da... Kazan ve Astrahan halklarına kan kusturduktan sonra yaptırmıştır bu zafer anıtını da! Yetinmemiştir gözünü ihtiras bürümüş İvan, yapının baş mimarının da gözlerini dağlayarak kör etmiştir. Sırf bir benzerini daha yapamaması diye...

Moskova, Aziz Vasil Katedrali

Mısır, Giza Piramitleri

İşçi sınıfının önderlerinden biri ne güzel demiş: Hiçbir şeyden hiçbir şey çıkar! Oysa emek şekil verendir, inşa edendir, dönüştüren ve yaratandır. Yaklaşık 9 bin kilometrelik Çin Seddi'ni 8 bin duvarcı inşa etmiştir kan ve can pahasına ama emeğin adı ortada yoktur. İnsanı hayrete düşüren Mısır piramitleri, gök kubbeye köle emeğiyle yükselmiştir ama her birine bir firavunun ismi verilmiştir. İspanya'daki Alcazar Kalesi, Yunanistan'daki Acropolis, İtalya'daki Pantheon Tapınağı yahut Türkiye'deki Ayasofya... Dünyanın neresine gidersek gidelim, sömürücü egemenlerin insanlık tarihinin büyük mimarı olan emeğin o büyüklüğüne kudretini yok saydığımızı görürüz. Emekçilerin emeği sayesinde kurdukları düzeni, sanki kendileri yoktan var etmiş gibi hisseder, kendilerinde ilahi bir güç varmış vehmine kapılırlar. Ama bu vehme kapılan nice imparator, sultan ve şah geçti dünyamızdan. Yıkılmaz sanılan ne büyük imparatorluklar yıkıldı. Emek sayesinde üretici güçler muazzam ölçüde gelişti ve artık birçok sektörde üretimi robotlarla yapabilecek düzeye geldik. Bugün yüceltilen yapay zekâyla çalışan tüm makineler de, insanların ellerindeki akıllı telefonlar da emeğin ürünüdür, emeğin birikmiş halidir. Ve bilelim ki ne zaman ki emek harcayan eller birleşecek, işte o zaman tüm insanlık mirasının hakkı sahibine teslim edilecek ve özgürleşmiş emek insana yaraşır yepyeni bir dünya inşa edecek.

Hindistan

Saldırıları Durdurmanın Tek Yolu Mücadeledir!

Tüm dünyada sermaye sınıfının ve onun temsilcisi hükümetlerin işçi sınıfına yönelik baskı ve saldırıları hız kesmeden devam ediyor. İşçiler ise baskılara, hak gasplarına, düşük ücretlere ve kötü çalışma koşullarına karşı tepkilerini yüksek sesle dile getiriyorlar. İşçi sınıfı farklı dillerde haykırıyor: Artık Yeter!

Almanya'da inşaat işçilerinden eylemler

Almanya'da IG BAU sendikasına üye 850 bin inşaat işçisinin toplu sözleşme görüşmeleri devam ediyor. Alman inşaat patronları koronavirüs bahanesiyle işçilerin taleplerinin tümünü reddediyor. En ağır şartlarda çok ucuza çalıştıklarını dile getiren inşaat işçileri seslerini duyurmak için 21 Ağustosta pek çok şehirde, pek çok meydana ve şantiye önlerinde mitingler, eylemler düzenlediler.

İşçiler yüzde 6,8 ücret zammı, aylık en az 230 avro zam ve ek olarak çıraklar için 100 avro zam talep ediyorlar. Ayrıca genellikle uzak olan inşaat sahalarına gidip gelirken harcanan zaman için de ek ödeme yapılmasını istiyorlar. Ancak krize rağmen güçlü bir ekonomiye sahip olmakla övünen Almanya'da patronlar koronavirüs bahanesiyle işçilerin haklarına saldırmaya, ücret zamlarını düşük tutmaya devam ediyorlar. IG BAU üyesi işçiler bunun kabul edilemez olduğunu belirterek mücadeleye devam edeceklerini vurguluyorlar.

İsveç'te ulaşım işçileri işten atmalara karşı mücadele ediyor

İsveç hükümeti ve yerel yöneticiler koronavirüs nedeniyle seyahat edenlerin sayısının azaldığını bahane ederek toplu taşımada sefer sayılarını azaltma yoluna gitti. Ulaşım sektöründeki şirketler bu bahaneyle hızla "tasar-

ruf" adı altında işten atmalara girişti. Malmö ve çevresinde toplu taşıma hizmeti veren Arriva şirketi geçtiğimiz günlerde bünyesinde çalıştırdığı 300 işçinin işine son vereceği açıklamasında bulundu.

Ulaşım işçileri 20 Ağustosta yaptıkları eylemle bu kararı protesto ettiler. Okulların açılacağını hatırlatan işçiler sefer sayılarının azaltılmasının, işçi çıkarılmasının kamu sağlığı açısından da tehlike oluşturacağını dile getirdiler. Çalıştıkları şirketlere milyarlarca kron devlet yardımı yapılırken kendilerinin işten atılması karşısında sessiz kalmayacaklarını vurguladılar.

İran petrol işçilerinden tarihi grev

İran'da 1 Ağustosta ülke genelinde birçok petrol rafinerisinde işçiler greve çıktı. Yaklaşık 10 bin işçinin gerçekleştirdiği grev ülke geneline yayılarak devam ediyor. İşçiler ödenmeyen ücretlerinin ödenmesini, kötü çalışma koşullarının düzeltilmesini ve iş güvenliği önlemlerinin alınmasını talep ediyor. Güvencesiz çalışan ve her an işten çıkarılma tehlikesi olan işçiler iş güvencesi istiyor.

İşçiler, petrol rafinelerinde 50 derece sıcakta, hafta tatili olmadan 20 gün aralıksız çalıştırılıyor. 28 Temmuzda, bir işçinin yüksek sıcaklık nedeniyle hayatını kaybetmesi bardağı taşıran damla oldu. Yoksulluk sınırının çok altında ücret alan, güvencesiz, her an ölümle burun buruna olarak çalışan işçiler, "Artık Yeter!" diyor-

İsveç

İran

Almanya

Kanada

lar. 1 Ağustostan itibaren rafineriler birer birer durdu. Mahşehr'de başlayan grev 3 Ağustosta Kangan rafinerisine ve Parsian petrol üretim tesisine, 4 Ağustosta ise İsfahan rafinerisine ve Meşhed'e yayıldı. Petrol rafinerilerinin yanı sıra, petrokimya sektöründe birçok tesiste işçiler iş bıraktı. 11'den fazla eyalette işçiler ortak taleplerle mücadeleyi sürdürüyor. Ülke çapında gerçekleşen grev, İran'da tarihi bir önem taşıyor ve grevin başka sektörlerde de sıçraması bekleniyor. İran'daki molla rejiminin tüm baskıcı uygulamalarına ve tehditlerine rağmen, işçiler talepleri kabul edilinceye kadar mücadeleye devam edeceklerini dile getiriyorlar.

Hindistan'da işçi düşmanı politikalar protesto edildi

Baskıcı ve işçi düşmanı politikalarıyla bilinen Modi hükümeti, koronavirüs salgınına bahane ederek işçi sınıfına yönelik saldırılarına hız verdi. Yaklaşık 2 ay süren karantinanın ardından üretime devam eden fabrikalarda, işçilerin ancak %30'u çalıştırıldı. İşçilere, çalıştıkları sürede ücretlerinin yalnızca yarısı ödendi. Birçok işyerinde ücretler düşürüldü, işten atmalar yaygınlaştı. Çalışma saatlerinin 8'den 12'ye çıkartıldığı, esnek çalışmanın yaygınlaştırıldığı, patronlara vergi muafiyetlerinin sağlandığı Uttar Pradeş, Madya Pradeş, Gujarat ve Himacal Pradeş gibi eyaletlerin yanında diğer birçok eyalette iş yasaları askıya alındı.

Sefaletle yüz yüze bırakılan milyonlarca işçi ve tarım emekçisi 9 Ağustosta ülke genelinde bir araya geldi. Hükümetin işçi sınıfına yönelik saldırılarını protesto etti. Çeşitli sendikaların ortak çağrısıyla gerçekleşen protesto gösterilerinde; kömür, çelik, telekomünikasyon, banka,

sigorta, demiryolları, petrol, havaalanı ve limanlar gibi kamu kuruluşlarının özelleştirilmesine tepki gösterildi. Patronlara teşvikler dağıtılırken, sefaletle mahkûm edilmelerine karşı çıkan işçiler, taleplerini haykırdılar. İşçilerin, göçmenlerin ve köylülerin birlikte gerçekleştirdiği "Hindistan'ı Kurtarma Günü" gösterilerinde; "Yağmacılar, Hindistan'ı Terk Edin!" sloganları atıldı. Geçtiğimiz aylarda da birçok kez hükümetin saldırı politikalarına karşı seslerini yükselten Hindistan işçi sınıfı, dün olduğu gibi bugün de patronların saldırılarına boyun eğmiyor. Egemenlerin baskı ve saldırılarına karşı mücadelede kararlılıklarını bir kez daha gösteriyorlar.

Kanadalı liman işçileri grevde

Kanada Kamu Çalışanları Sendikasına bağlı Montreal limanında çalışan işçiler, toplu iş sözleşmesinde anlaşmaya varılamaması üzerine 10 Ağustosta greve başladı. Yaklaşık 20 aydır sözleşmesiz çalışan işçiler, Temmuz ayı içerisinde 2 kez dört günlük grev yaparak uyarılarda bulundu. Denizcilik İşverenleri Birliği (MAE), her zamanki gibi sermayenin klasik yalan ve karalama propagandasına girişti. Grevin ülke ekonomisine zarar vereceğini, pandemi sürecinin grev için "yanlış zamanlama" olduğunu iddia ederek, Çalışma Bakanlığına grevi engellemesi çağrısında bulundu. Yani hükümet eliyle grevin kırılmasını istedi. Ancak sendika temsilcileri ve işçiler hakları için mücadele etmenin ertelenemeyeceğini belirttiler.

İşçilerin sözleşme imzalanana kadar grevi sürdüreceklerini açıklamalarından sonra 21 Ağustosta grev anlaşmayla sona erdi. 1125 işçi daha iyi ücret ve ailelerinin yüzünü görebilmek için daha kısa işgünü talep ettiler ve kazandılar. ■

Bir Düşmanlaştırma Hikâyesi

George Floyd, “nefes alamıyorum” diye inliyordu ama ırkçı polis umursamadı ve onu acımasızca öldürdü. Floyd’a yapılan bu muamele, kara derililerin değişmeyen kara bahtı, bitmeyen çilesidir. Yüzlerce yıl boyunca Afrika’dan Amerika’ya köle olarak satıldılar bir hayvan ya da bir eşya gibi. İnsan yerine konmayan, aşağılanan, horlanan siyahlar onlarca kez isyan ettiler ve sonunda 1861’de başlayan Amerikan İç Savaşı sonrasında kölelikten kurtuldular. Özgürlüklerine kavuşan siyahların gözleri daha bir ıslık ıslık parlamaya başladı. Ne var ki, o umutlu bakışlardaki ışıltı çok geçmeden solduruldu, tam bir vahşetle karşı karşıya bırakıldılar.

Howard Fast, Hürriyet Yolu romanında İç Savaşın sonlanıp özgürlükleri için savaşan siyahların evlerine döndüklerinde, kurdukları yeni yaşamı ve yeni umutları anlatmaktadır. Güney Karolina’da geçen bu hikâye gerçektir. Köleliğin olduğu Güney’de devasa büyüklükteki toprakların sahipleri, kölelerin azat edilmesiyle topraklarını bırakıp kaçmışlar, siyahlar yoksul beyaz kardeşleriyle birlikte elbirliğiyle, dayanışmayla yeni bir yaşam kurmuşlardı. Kimsenin kimseyi aşağılamadığı, horlamadığı, kardeşliğin hüküm sürdüğü bir yaşam! Siyahlar da artık beyazlarla eşit haklara sahipti; oy kullanıyor, aynı okullara gidebiliyor, otobüse, trene binebiliyorlardı... Fast’in romanlaştırdığı sekiz yıllık bu kısa kesit, düşmanlaştırma siyaseti olmadığında siyah ve beyazların nasıl da tüm önyargıları tuzla buz edip kucaklaştığını, barış ve huzur içinde yaşadığını gözler önüne seriyor. Ancak egemen sınıf iktidarını sağlamlaştırdıktan kısa bir süre sonra, siyah ve beyaz emekçilerin hiçbir ayırım gözetmeksizin kurduğu bu yaşamı parçalamaya girişti. Eski köle ve toprak sahibi efendiler; eski köle tüccarlarından, kâhyalardan, şeriflerden, serserilerden oluşan ırkçı bir örgüt kurdular. Ku Klux Klan olarak adlandırılan bu ırkçı çete, siyahlar üzerinde tam anlamıyla terör estirdi, kadın çocuk demeden vahşice katliamlar gerçekleştirdi.

Yani kısa bir kesitin ardından, özellikle siyah emekçiler için dünya pek aydınlık bir yer olmadı. Neden? Neden siyahlar horlanıyor, aşağılanıyor ve insan yerine konmuyor? Romanda, 1870’li yıllarda Ku Klux Klan’ın gerçekleştirdiği vahşice saldırıların ardından Gideon Jakson’ın konuşması

bu sorulara cevap oluyor: “Klan’ın tek amacı var: Güney’de demokrasiyi yok etmek, bağımsız çiftçiyi öldürmek, böylece beyaz deriliyle, kara deriliyi birbirinden ayırmak. Kara derili savaştan önceki kölelikten pek farklı olmayan ırğat durumuna düşecektir; boğaz tokluğuna çalışacaktır. Böyle olunca, yani köle olmasa bile, köle gibi çalışmaya başlayınca da, beyaz derili de onunla birlikte alaşağı edilecektir. Birkaç göbekli zengin olacaktır. Ama sadece birkaç kişi... Savaştan önce olduğu gibi... Geri kalanlarımız yoksulluk, açlık ve nefret içinde yaşayacağız...”

İrkçi, ayrımcı politikalarla topluma beyazların siyahlardan daha üstün bir ırk olduğu düşüncesi aşılandı. Böylece yoksul beyazlarda “biz farklıyız, biz üstün ırka mensubuz” duygusu yaratıldı ve açlıktan nefesi kokan bir beyaz emekçinin, yanındaki siyah emekçiden kopması ve egemenlerin bir parçası gibi hissetmesi sağlandı. Bir işçi önderi ne güzel demiş: İrkçilik değirmen taşına benzer ve o değirmen taşı senin boynuna asanlar seni sonsuza kadar köle yapmış olurlar! İrkçilik zincirini boynuna takan bir emekçi, egemenler nereye çekerse oraya gider. Nitekim Amerika’da ırkçılığın etkisiyle siyahlardan farklı oldukları hissine kapılan beyaz emekçiler, kendilerini iliklerine kadar sömüren ve aldatan egemen sınıfla aynı tarafta oldukları düşüncesine kapılabilirler. İrkçilik bir duvar gibi siyah ve beyaz emekçileri birbirinden ayırdıkça, buradan kârlı çıkan sermaye sınıfı oldu, olmaya da devam ediyor. Mesela bugün Trump, ırkçılığı kışkırtarak işsizliğin ve yoksulluğun asıl nedeninin göçmenler olduğunu söylüyor. Gerçek hedefi saptırarak Amerikalı emekçilerin öfkelerini, yine başka halklardan emekçilere yönlendiriyor.

Bu örnekte de gördüğümüz gibi **ırkçılık bir tuzaktır, kapitalist sömürü düzeninin ayakta kalması için egemenlerin emekçi sınıfa karşı kullandığı bir silahtır.** Dünya emekçilerinin önünde iki seçenek duruyor: İrkçilik tuzağına düşmek ya da bu tuzağı parçalamak... İrkçiliğe karşı çıkarken, aynı zamanda işçi sınıfının birliği ve beraberliği için mücadele etmiş oluruz. İrkçiliğin büyüdüğü, işçilerin ırkçı politikalara alet olduğu bir dünyada ekmeğimiz ve haklarımız büyümeye, küçülür. Unutmayalım, ırkçılık egemenlerin boynumuza asmak istediği bir değirmen taşıdır! ■

Pompei'yi Yakan Ateş: Büyüyen Eşitsizlik, Çürüyen Düzen

Pompei... Bir zamanlar Vezüv Yanardağının eteklerinde kurulu bir Roma şehri... Ateşin eteklerinde yaşayanlara ev sahipliği yapan Pompei'de, bir zamanlar sıra sıra dizilmiş gösterişli evler, saraylar, liman ve amfityatroler varmış. Aynı anda kimilerine cenneti, kimilerine ise cehennemi yaşatan bu şehir yanıp kül olmuş. Bu dillere destan şehirde, Pompei'de yaşananlar, üzerinden yaklaşık 2 bin yıl geçmesine rağmen sanki bugünümüzü anlatıyor.

Deniz kıyısına kurulu eşsiz güzellikteki bu şehir, zamanın muktedirlerinin eğlence ve zevk merkeziydi. Bin bir çeşit yiyecekleri, kan kırmızı şarapları sahiplerine sunan köleler ve arenada dövüştürülen gladyatörler şehrin efendilerinin eğlence kaynağıydı. Zenginliğe doyup taşan Roma İmparatorluğunun tüm şehirlerinde olduğu gibi, Pompei de zıvanadan çıkan bir avuç asalağın görgüsüzlüğüne, savurganlığına, azgınca ve ölçüsüzce sömürüsüne sahne oluyordu. Öyle ki köle emeği üzerinde yükselen muazzam zenginliğe el koyan asalaklar sınıfı, kendilerini tatmin etme sınırlarını her seferinde zorluyorlardı.

Gladyatör dövüşlerini kan kırmızısı şaraplar eşliğinde izler, dövüştürülen bu kölelerin kanı aktıkça da zevkten dört köşe olurlardı. Sapkınca zevklerinin sonu yoktu. Örneğin daha fazla zevk alabilmek için yemeklerini yatarak yiyen bu efendiler, daha sonra kaz tüyü kullanarak yediklerini kusarlardı. Böylece daha fazla yemek yiyerek yemekten aldıkları zevki ikiye katlamak isterlerdi. Boğazlarına kadar paraya, altına, mücevhere doymalarına rağmen doyumazlardı. Aksırıncaya, tiksırıncaya kadar yiyip içmelerine rağmen açgözlüydüler. Açgözlülükte sınır tanımazlarken, Roma'nın tüm zenginliğini üreten köleleri ise sınırsız açlığa, sömürüye mahkûm ediyor, işkenceye doymuyorlardı.

Vezüv Yanardağı, yıkılmaya yüz tutmuş Büyük Roma İmparatorluğunun sancılarını içinde hissedercesine sarsılıyordu. Seneler evvel, kölelik sistemine başkaldıran Spartaküs ve arkadaşlarının sığınağı olmuştu Vezüv, Roma'da esarete karşı isyan ateşinin yakıldığı yerd. Miltattan sonra 79'a gelindiğinde Vezüv'ün bağrında usul usul yanan ateş harlanmaya, patlamaya ve şehri sarsmaya başladı. Zevkusefa içindeki egemenler ise yer sarsın-

tlarına kulaklarını tıkamışlardı; kibirden başları öylesine dönmüştü ki "bize hiçbir şey olmaz" diyorlardı. Sahip oldukları zenginliğin ve ihtişamın esiri olmuşlardı ve oradan ayrılmıyorlardı. Öfkeli Vezüv için artık vakit dolmuştu. Gün geçtikçe daha fazla çürüyen Roma'nın kokuşmuşluğunu kusarcasına lavlarını koca bir şehre püskürttü ve Pompei'den geriye yalnızca metrelerce kalınlıktaki kül tabakaları kaldı. Köleler Vezüv'ün ateşinden canhıraş kaçmaya çalışırken, malını mülkünü bırakamayan efendiler ateş ve kül dalgasının altında boğulup gitti.

Bir yanardağ bir şehrin sonunu getirmişti ama esas hazin son bir imparatorluk için yazılıyordu. Dönemin Roma'sında, aynı Pompei'de olduğu gibi tüm zenginliğin ve ihtişamın kaynağı köle emeğiydi. Köle emeği öylesine sömürülüyordu ki çağının çok ötesine geçmişti Roma! İktidarlarının ilelebet süreceğini düşünen Romalı egemenler, açgözlülüklerine ve doyumumsuzluklarına fütursuzca devam ettiler. Gereğinden fazla ayakta duran yaşlı imparatorluk nihayetinde ayaklanmalar, siyasi krizler, iç çatışmalar, akınlar ve yozlaşmanın da etkisiyle çöküp gitti. Peki, Pompei'nin akıbetinden kapitalizm kaçabilir mi? Çürüyen kapitalizm, yıkılmaz sanılan Roma'nın kaçıp kurtulamadığı çöküşten paçasını kurtarabilir mi?

Akıl almaz eşitsizlik, çürüme ve yozlaşma... Bugün de tam anlamıyla bir felaket çağındayız. Tıpkı kendisinden önceki sistemler gibi çökmeye yazgılı olan kapitalist sömürü sistemi, artık iyice sıkışmış ve tıkanmış durumda. Romalı efendilerin izinden giden bir avuç açgözlü ve doyumumsuz elinde muazzam bir zenginlik birikiyor. Şu hale bakar mısınız; 12 ABD'li zengin yalnızca salgın sırasında servetine tam 283 milyar dolar ekledi. İşçi ve emekçiler işsizliğe ve sefaletle itilirken, bir avuç asalağın serveti katlandıkça katlanıyor. Zenginliği üreten işçi sınıfı felaketi yaşıyor. Yoksulluk, işsizlik, açlık, ölüm, yıkım... Ama öte yandan dünya işçi sınıfının bağrında yanan ateş iyice harlanıyor. Zenginliği üreten ama sefaletle itilen işçi sınıfı sonsuza dek adaletsizliğe, eşitsizliğe, çürüyen düzene ve açgözlülerin saltanatına boyun eğmeyecek! Bugünün egemenleri korkulu rüyalarının başlarına gelmesini istemiyorlar ama bundan kaçamayacaklar! ■

GÜL KOKUYORSUN

Gül kokuyorsun bir de
Amansız, acımasız kokuyorsun
Gittikçe daha keskin kokuyorsun,
daha yoğun
Dayanılmaz bir şey oluyorsun,
biliyorsun
Hırçın hırçın, pembe pembe
Öfkeli öfkeli gül
Gül kokuyorsun nefes nefese.

Gül kokuyorsun, amansız kokuyorsun
Ve acı ve yiğit ve nasıl gerekiyorsa
öyle
Sen koktukça düşümde görüyorum
onu
Düşümde, yani her yerde
Yüzü sararmış, titriyor dudakları
Şakakları ter içinde
Tam alnının altında masmavi iki ateş
İki su
İki deniz bazen
Bazen iki damla yaz yağmuru
Mermerini emerek dağlarının
Şiirler söylüyor gene

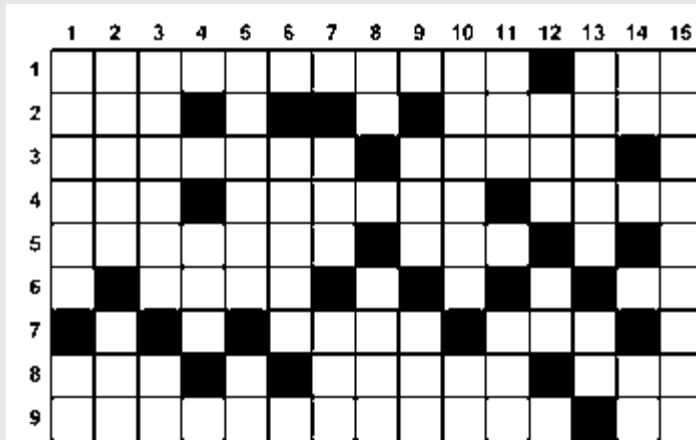
Ölümünden bu yana yazdığı şiirler
Kızarıktan birtakım şiirlere
Büyük sular büyük gemileri sever
çünkü
Ve odur ki büyüklük
Şiir insanın içinden dopdolu bir hayat
gibi geçerse
O zaman ölünce de şiirler yazar insan
Ölünce de yazdıklarını okutur elbet
Ve senin böyle amansız
Gül koktuğun gibi
Yaşamının her bir yerinde.
Gül kokuyorsun, amansız kokuyorsun
Bu koku dünyayı tutacak nerdeyse
Gül, gül! diye bağırarak çocuklar
bütün
Herkes, hep bir ağızdan: Gül!
Ve her şeyin üstüne bir gül işlenecek
Saçların, alınların, göğüslerin üstüne
Yüreklerin üstüne
Bembeyaz kemiklerin
Mezarsız ölümlerin üstüne
Kurumuş gözyaşlarının
Titreyen kirpiklerin üstüne
Kenetlenmiş çenelerin
Ağarmış dudakların

Unutulmuş çığlıkların üstüne
Kederlerin, yasların, sevinçlerin
üstüne
Her şeyin üstüne bir gül işlenecek.

Bir rüzgâr, bir fırtına gibi esecek gül
Yıllarca esecek belki
Ve ansızın dünyamızı göreceğiz bir
sabah
Göreceğiz ki
Biz dünyamızı gerçekten görmemişiz
daha
Geceyi, gündüzü, yıldızları
Görmemişiz hiç
Tanışmaya komamışlar bizi güzelim
dünyamızla.
Öyleyse dostlar bırakın bu
yalnızlıkları
Bu umutsuzlukları bırakın kardeşler
Göreceksiniz nasıl
Güller güller güller dolusu
Nasıl gül kokacağız birlikte
Amansız, acımasız kokacağız
Dayanılmaz kokacağız, nefes nefese.

Eddip Cansever

İşçinin Bulmacası

Soldan Sağa

1. Türkiye'de işçi hakları ve sendikal mücadelenin öncü isimlerinden biri ve ilk kadın sendikacılarıdır. Seslenmek ve dikkati çekmek için özellikle Rumeli'de kullanılan bir söz.
2. Fakat. Öge.
3. Sıcaklık. Küresel ısınma ve iklim değişikliği konusunda önlemler almak amacıyla imzalanan uluslararası protokol.
4. Kötü karşıtı. Sayı boncuğu. Orta Asya'da büyük bir bölümü yanlış sulama nedeniyle kuruyan göl.
5. Yarışma. Çok kötü kokan.
6. Kürtçede özgür, serbest. Duman lekesi.
7. Yedirip içirme, besleme, bakma. Türkiye ve Yunanistan arasındaki deniz.
8. Cet. Seviyesiz, dengesiz ve saf. Toprak Mahsulleri Ofisi.

9. George Orwell'in 1984 romanında Okyanusya ülkesinin diktatörüne verilen isim. Lahza.

Yukarıdan Aşağıya

1. Görünen. Avrupa Birliği'nin kısaltması.
2. Genelde üzeri emayla kaplanmış olan mutfak gereçlerine verilen isim. Giysilerin buruşukluklarını gidermek için bunların üzerinden geçirilen kızgın demir araç.
3. Hayranlık uyandıran. Dünyanın uydusu.
4. Üye.
5. Hıslım. İlave.
6. Sonsuz.
7. Lezzet. Baş kaldıran.
8. Nazi hücum kıtası. 1925 yılına kadar tarımsal ürünün onda biri oranında aynı olarak alınan vergi.
9. Yanan şeylerden artakalan toz madde. Gözde sarıya çalan kestane rengi.
10. "Aşık ... Şatiroğlu" ünlü bir ozan. İsim.
11. Telefon sözü. Büyük, yetişkin, yaşlı, kart.
12. İspanya'da Bask bölgesinin bağımsızlığı için mücadele eden örgüt. Gümüşün simgesi.
13. Biçimsiz. İşçi ailesinin sofrasına her ay daha da az giren hayvansal besin.
14. Baryumun simgesi. Su.
15. Paranın değer kaybetmesi ve fiyatların yükselmesini ifade eden durum.

Geçen Bulmacanın Çözümü

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
1	H	A	V	A	I	F	I	Ş	E	K	T	E	M	A
2	A	Ş	A	M	I	N	I	K	R	I	E	Ş	E	N
3	C	A	R	T	R	R	O	M	A	N	N			
4	E	L	D	I	V	E	N	N	A	S	I	P	O	
5	T	I	A	O	T	O	M	A	S	Y	O	N		
6	T	A	Y	D	A	S	A	M	U	T	O	L	E	
7	E	A	T	A	Y	I	L	Ş	N	M				
8	P	I	U	R	A	F	A	C	I	G	O	L		
9	E	Ş	A	R	E	T	I	H	T	A	R	N	I	

İşçilerin Sordukları/83

UID-DER Hukuk Bürosu Türkiye'nin çeşitli sanayi merkezlerinden gelen işçi sorularını yanıtlamaya devam ediyor. İşçilerin ilettiği soruların niteliği ve çeşitliliği patronlar sınıfının işçi haklarına yönelik dizginsiz saldırılarını ortaya koyuyor. Patronların işyerinin ismini değiştirmesi, işyerini satması, devretmesi durumunda işçi hakları ve alacakları üzerine sorular en sık sorulan sorular arasında yer alıyor. Patronlar işçileri dizginsizce sömürdükleri yetmezmiş gibi bir de işyeri değişikliği ile işçilerin kıdem tazminatı haklarına el koyuyorlar. İşçilerin bilinçlenmesi ve haklarına sahip çıkması büyük önem taşıyor.

Hüseyin: Şu an çalışmakta olduğum şirket isim değişikliğine gidecek. Fakat işverenin ve şirket konumunun da değişeceği söyleniyor. İşe giriş tarihim 19.08.2019. Şirketin isminin değişmesiyle ilgili olarak benden istenen imza tarihi 19.08.2020. Yani birinci yılımın dolduğu gün. İstene imzayı atmamla tazminat ve diğer haklarımı kaybeder miyim? İmzalayacağım özlük dosyasında hangi ibare ya da ibarelerin olmasına dikkat etmeliyim?

Yanıt: Şirketin isim değişikliğine gitmesi, "konumunun" değişmesi, yasalara göre işverenin işçiyi işten çıkarabileceği ya da işçinin tazminat haklarını kaybettiği anlamına gelmez. Yeni şirket işçinin tüm alacaklarını devralır ve işçiyi çalıştırmaya devam eder. İşçinin kıdem hesaplamasında toplam süre göz önünde bulundurulur. Devir sözleşmesinde ve özlük dosyasında tüm haklarınızın devredildiğine dair bir ibare yer almalıdır. Böyle bir ibare olmaması ve yeni işyerinde yeni işçi gibi işe başlatılmanız durumunda bir yıllık kıdem tazminatınız ödenmelidir. Aşağıda konuyla ilgili bir makalemizin linki yer alıyor. Sitemizi takip etmeyi ihmal etmeyin.

[https://uidder.org/isyeri_adi_veya_patron_degisiyorsa_bizim_haklarimiz_ne_olacak.htm]

Ahmet: Mart ayı başında çalıştığım A şirketi tüm hakları ile birlikte başka bir şahsa devredildi ve Temmuz sonunda SGK'dan gelen mesaj ile işe girişimin yapıldığını

gördüm. Şirketin ismi A iken B olmuş ve ortak girişimli bir şirket kurulduğunu öğrendik. Müdüre sorunca "son dakika işleri, size anlatırım sonra" deyip geçiştirdi. Bu durumda bizi hak kaybı yaşayacağız korkusu sardı. 5 yıldan fazla emeğimiz, içerde birikmiş izinlerimiz var. Lütfen yardımcı olur musunuz? Nasıl hak talep edebiliriz? Bir sonuca varabilir miyiz? Şirket isim değişikliği sebebi ile evrak imzalamak isteyecekler, imzalamasak ne olur? Ne yapalım? Yardım ederseniz seviniriz.

Yanıt: Çalıştığınız şirketin tüm hakları ile birlikte başka bir şahsa devredildiğini söylüyorsunuz. Şirket devir sözleşmelerinde genel olarak izlenen yol budur ve "tüm haklar" işçilerin haklarını ve alacaklarını da kapsar. Şirket devrine rağmen sizin aynı işyerinde ve kesintisiz olarak çalıştığınız, SGK'dan gelen mesaj ile iş sözleşmenizin yeni şirkete devredildiği ve devam ettiği ortada. Dolayısıyla yasal olarak bir hak kaybınız yok. Kıdem süreniz toplam çalıştığınız süre olarak sayılmalıdır ve kıdem tazminatı hesabınız bu süreye göre yapılmalıdır. İçeride birikmiş izinleriniz için de aynı şeyi söylemek mümkün. Müdürünüzün size açıklama bile yapmaması ise işçilerin, patronların ve onların temsilcilerinin karşısında birlik içinde hareket etmesinin önemini ortaya koyuyor.

Son sorunuza gelince, şirket devri nedeniyle size imzalatılacak evraklarda tüm haklarınızın yeni şirkete devredildiği yazıyorsa, bu evrakları imzalamanızda sakınca yoktur. Böyle bir ibare bulunmayan bir evrak imzalatılmak istenirse sizin bu ibarenin eklenmesini isteme ya da kendiniz ekleme hakkınız vardır.

Unutulmaması gereken kâğıt üzerindeki yasaların işçilerin haklarını korumaya yetmediği ve patronların sıklıkla bu yasaları çiğnediğidir. Bu nedenle haklarınızı öğrenmeniz, takip etmeniz, imzalatılmak istenen evrakları dikkatle incelemeniz, işyerinizdeki arkadaşlarınızla bu sorunları konuşup tartışmanız, UİD-DER'e başvurmanız yararlı olacaktır. ■

İnsanlığın Emekli Olma Zamanı Geldi

İnsanlar var olalı beri emek harcadılar, ürettiler, üretiyorlar. Beslenmek, barınmak ve hayatta kalmak çok zordu. Doğa hem bütün ihtiyaçları barındırıyordu ama hem de bunlara ulaşmak ciddi bir emek gerektiriyordu. Çeşitli aletlerin yardımıyla kendi güçlerini kullanan insanlar, zamanla doğada var olan suyun, hayvanların, rüzgârın gücünü kullanmayı keşfettiler. Böylece ihtiyaçlarını üretmek, yaşamlarını sürdürmek çok daha kolay oldu. İnsanın üretim sürecindeki gelişimi hep devam etti. Üretim sürecine makineler girdi, ilk makineler... Örneğin tahıl öğütmek için çok fazla zaman ve emek gücü gerektiren el değirmenlerinin yerini su değirmenleri aldığında, çok daha kısa sürede daha fazla ürün elde edildi. Bu, hem boş zaman yaratmak hem de daha fazla insanın ihtiyacını karşılamak anlamına geliyordu. Sürekli çalışmak zorunda olan insan için boş zaman yaratmak, hayatın tadını çıkarabilmek demektir. İşte insanlar hep bunun hayalini kurdular. Mesela MÖ 2. yüzyılda yaşamış Yunan şairi Antipatros, tahıl öğütmek için icat edilmiş olan su değirmenini, üretim işinde kullanılan bütün makinelerin bu ilk basit biçimini, kadın kölelerin kurtarıcısı ve altın çağın başlatıcısı olarak selamlamıştı.

Ancak su değirmenlerinin icadı Antipatros'un hayal ettiği gibi kadın köleleri çalışmaktan kurtaramadı. Bu arada zaman ilerledi, teknoloji yeni gelişmeler kaydetti. Su ve rüzgâr gücüyle kullanılan makineler üretim sürecinde insan gücünün sınırlarının aşılmasını sağladı. Örneğin ilk iplik makinesi icat edildiğinde 12-18 iğle iplik eğiriyor, çorap örme tezgâhı aynı anda birkaç bin iğne ile çalışıyordu. Ancak teknolojik ilerleme yerinde durmuyordu. Birden fazla makine bir araya getirilerek daha gelişkin makineler yapıldı. Su ve rüzgâr gücünün sınırlarını aşan buhar gücünün ardından, elektrik gücü kullanılmaya başlandı. Makineler giderek daha komplike ve üretken hale geldi, emek verimlilişti. Günümüzde artık yapay zekâ kullanılıyor. Teknolojik gelişme üretim sürecinde tam otomasyonu teknik olarak mümkün kıldı. Artık birçok sektörde tümüyle robotlarla üretim yapmak mümkün... Antipatros'un 2

bin yıl önce kadın köleler için hayal ettiği şey bugün tüm insanlık için mümkün hale geldi.

İnanılır gibi değil ama teknoloji ilerledikçe milyarlarca insan için tam tersi söz konusu oldu. Çalışma koşulları ağırlaştı, iş saatleri uzadı. Gelecek ve açlık kaygısı tüm toplumu kuşatmış durumda. Artık buğdayı ekmek haline getirmek iş bile değil ama ekmek bulamayan yüz milyonlar var. Çalışabilir durumdaki herkesin birkaç saat çalışmasıyla tüm dünyayı refah içinde yaşatabiliriz. Ama günde 12-14 saat çalıştığı halde temel ihtiyaçlarını dahi karşılayamayan milyarlar var. Bu durum tuhaf ve saçma değil mi? 2 bin yıl önce insanlığın düşlediği yeryüzü cennetinin maddi koşulları varken, neden cehennemi yaşıyoruz? Çünkü makineler, dünya nüfusuna göre çok küçük bir kesimin, patronlar sınıfının özel mülkiyetinde bulunuyor. Böyle olduğu içindir ki, işçiler ne kadar üretirse üretsin, teknoloji ne kadar ilerlerse ilerlesin ortaya çıkan zenginliğe bir avuç asalak sahip oluyor. Üretim insanlık için değil, kâr için yapıldığından doğa tahrip ediliyor, kaynaklar hesapsızca tüketiliyor. Kısacası **insanlığın refah ve mutluluğunun önündeki en büyük engel üretim araçlarının özel mülkiyetine dayanan kapitalist sistemdir.**

Ama bilelim ki insanlık kapitalist sisteme mahkûm değil! **Zenginliği üreten eller birleşirse bu adaletsiz sistemi yıkabilir ve üretim araçlarını tüm insanlığın ortak malı haline getirebilir.** İşte o zaman yepyeni, aydınlık bir dünyanın kapıları açılır. İnsan, kölece çalışmadan kurtularak her açıdan özgürleşir. İhtiyaç olan ürün elde edildikten sonra kalan boş zamanda insanlar ne yapmak istiyorlarsa onu yaparlar. Bir düşünelim; gelecek kaygısının boyunduruğundan kurtulan insan zihni nasıl yaratıcı hale gelir? Sömürü, savaş ve her türlü ayrımcılık son bulur; insanlar kendilerini insan gibi hissedip mutlu olur. Doğanın talan edilmesinin önüne geçilir. Böylece uzun ve kahırlı bir yaşamın ardından, büyük bedeller ödeyen insanlık emekliliğinin tadını çıkarır! Sermaye sınıfı, böyle bir dünya kurulabileceğini düşünmemizi ve görmemizi istemiyor. Ama ne yaparlarsa yapsınlar kaçınılmaz sonu engelleyemeyecekler. ■